

Thieme (PvdD) had evolutie niet mogen schrappen

Taede A. Smedes

Bijna had ik er overheen gelezen, het artikel over de Partij voor de Dieren (NRC Handelsblad, 10 maart). In dat artikel wordt melding gemaakt van Marianne Thiemes bekering tot de zevendedagsadventisten. Er staat verder: „Haar religieuze bewogenheid verklaart volgens sommigen dat ze eerder uit het Europese verkiezingsprogramma een passage schrapte over de evolutietheorie als mechanisme achter het ontstaan der soorten. Zelf ziet ze dat anders: ‘Atheïsten, joden, christenen, moslims, iedereen moet zich thuis kunnen voelen in de partij. Je moet accepteren dat de evolutiegedachte niet neutraal is.’”

Als christelijk theoloog en godsdienstfilosoof erger ik me al jaren aan de anti-evolutionistische tendensen die in Nederland zichtbaar worden. Thiemes actie onderstreept dat. Ik kan niet anders dan me hiertegen verzetten. Bovendien ben ik van mening dat Thieme hiermee zaagt aan de poten van haar eigen partij.

Ten eerste suggereert Thieme dat joden, christenen en moslims moeite hebben met de evolutietheorie. Ze vindt het blijkbaar niet nodig gelovigen voor te lichten over wat de evolutietheorie werkelijk inhoudt, maar schrapt deze eenvoudigweg omwille van de lieve vrede.

Waar eindigt een dergelijke houding? Veel christenen en moslims hebben moeite met prostitutie en abortus. Moeten we die dan ook maar verbieden, omwille van de lieve vrede? En moeten we dan ook, net als in de VS, stickers gaan plakken op schoolboeken?

Het is overigens pertinente onzin dat er uit levensbeschouwelijke hoek zoveel verzet is tegen evolutie. Het zijn de fundamentalistische gelovigen die daarmee moeite hebben, godzijdank nog altijd een minderheid. Van de PvdD had ik juist verwacht zij de evolutietheorie zou onderschrijven.

Ten tweede zegt Thieme dat de

evolutietheorie niet neutraal is. Ik kan dit niet anders lezen dan: niet levensbeschouwelijk neutraal. Opnieuw maakt Thieme hier een fout. De evolutietheorie is een natuurwetenschappelijke theorie, die niets zegt over levensbeschouwelijke zaken; ze is wel degelijk (levensbeschouwelijk) neutraal. Wat niet neutraal is, zijn de levensbeschouwelijke interpretaties ervan. Thieme verwacht deze twee niveaus met elkaar. De evolutietheorie heeft niets met levensbeschouwing te maken, behalve in de interpretaties van die theorie die mensen aanhangen. En er zijn legio voorbeelden van interpretaties waarbij evolutie en religie elkaar niet uitsluiten, maar juist versterken (denk, bijvoorbeeld, aan Teilhard de Chardin).

Bovendien is het ontkennen van de evolutietheorie een domme zet voor de PvdD zelf. Want waar zit het springende punt? Natuurlijk in de gedachte dat mens en dier een gemeenschappelijke voorouder hebben.

De meeste zevendedagsadventisten zijn creationisten die vasthouden aan de letterlijke lezing van de schepping en daarmee aan een discontinuïteit tussen mens en dier. Als Thieme hieraan vasthoudt, dan bestaat het gevaar dat ze als een ‘rentmeester’ over de dieren gaat heersen. Het rentmeesterschap behoort bij uitstek bij het christelijk gedachtengoed.

Maar juist vanuit de continuïteit van mens en dier kan ik me voorstellen dat de PvdD opkomt voor de dieren. Net zoals familieleden voor elkaar opkomen, zo maken vanuit de continuïteitsgedachte ook dieren deel uit van de grote familie van levende wezens.

Het schrappen van de evolutietheorie maakt de PvdD ongeloofwaardig. Ik vind het dan ook onbegrijpelijk dat Maarten 't Hart, Rudy Kousbroek en Paul Cliteur zich niet hard tegen de actie van Marianne Thieme hebben verzet.

Dr. Taede A. Smedes is godsdienstfilosoof. Hij schreef onlangs 'God en de menselijke maat: Gods handelen en het natuurwetenschappelijk wereldbeeld'